

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **A. S.**
státní příslušnost Republika Uzbekistán
zastoupen JUDr. Matějem Šedivým, advokátem
sídlem Václavské náměstí 21, 110 01 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2024, č. j. OAM-1142/BA-BA01-ZA17-2023 ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR ze dne 8. 3. 2024, č. j. OAM-1142/BA-BA01-ZA17-2023 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 6 800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Matěje Šedivého, advokáta se sídlem Václavské náměstí 21, 110 01 Praha 1.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se domáhal žalobou doručenou soudu dne 3. 4. 2024 přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo rozhodnuto tak, že se žalobci mezinárodní ochrana dle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) neuděluje.
2. Žalobce má za to, že žalovaný nepostupoval v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) a nevedl řízení způsobem ke zjištění skutečného stavu věci, pokud se nijak nezaobíral pozicí uzbecké policejní složky, potažmo existencí případného orgánu vnitřní kontroly, který by dohlížel na zákonnost postupu policistů, na které se žalobcův věřitel s důvěrou obrátil a jejichž postupu se žalobce obává. Odůvodnění napadeného rozhodnutí nabízí toliko obecné hodnocení úrovně dodržování lidských práv v Uzbekistánu, bez důrazu na individuální situaci žalobce, resp. jeho obavy. Rozhodnutí nerozptyluje obavy žalobce z toho, že uzbecká policie bude v případě, že se na ni žalobce obrátí se svými obavami postupovat objektivně a spravedlivě a že nebude z důvodu solidarity s věřitelem adoptovat pozici věřitele. Nenabízí taktéž závěr, zda v Uzbekistánu existuje orgán vnitřní kontroly, který by v případě nezájmu policejního orgánu o ochranu žalobce shledal takovéto jednání za protiprávní a žalobce se tak mohl s úspěchem dovolávat ochrany. Podle žalobce původně soukromý spor přerůstá v pravděpodobné pronásledování jeho osoby státem z důvodu solidarity policie s věřitelem, kterého označuje za mafiána.
3. Rozhodnutí se dále nezabývá existencí úřadu ombudsmana. Žalobce čelil výhrůžkám již v době pobytu v Uzbekistánu a nedomnívá se, že by se v případě jeho návratu situace uklidnila. Byť těžiště žalobcova azylového příběhu vyvěrá ze soukromoprávního vztahu, nepostačí tato skutečnost sama o sobě k zamítnutí žádosti, když je třeba k němu přihlížet v kontextu toho, zdali je domovský stát žalobce způsobilý k tomu, aby jej v případě hrozící újmy ochránil před násilím ze strany věřitele. Konečně žalobce namítl nedostatečné posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu.
4. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a uvedl, že popírá oprávněnost žalobních námitek. Zdůraznil, že žalobce pobýval na území ČR nelegálně, byl policií zajištěn a bylo mu uloženo správní vyhoštění. Během vyhoštění při výslechu na policii žalobce sdělil, že mu ve vlasti nic nehrozí a nečiní problém mu se vrátit.
5. Žalovaný vycházel primárně z azylového příběhu žalobce. V něm žalobce sdělil, že ohledně svého problému s věřitelem se neobrátil s pomocí, jeho sestra šla na policii, která jí ovšem sdělila, že nemůže nic dělat, protože dotyčný věřitel je mafián. Žalovaný si obstaral řádné informace o zemi původu. Připomněl přitom, že původcem pronásledování může být i soukromá osoba, ovšem pouze za předpokladu, že lze prokázat, že stát či jiná veřejná moc stát kontrolující není schopna nebo ochotna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním. Toto podle žalovaného nebylo prokázáno a žalobní námitky jsou pouhou spekulací a dovystavováním azylového příběhu žalobce. Žalovaný opětovně zdůraznil, že žalobce nevyčerpal možnosti ochrany ze strany státu, které mu jeho vlast před vyhrožováním soukromých osob nabízí. Podle žalovaného prostředky ochrany před trestnou činností soukromých osob v Uzbekistánu existují a je třeba jich důsledně využít, což se v dané věci nestalo.

Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.) napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování

žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Ve věci rozhodl soud bez jednání v souladu s § 51 s. ř. s.

7. Krajský soud ve stručnosti zrekapituluje průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany: žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 19. 8. 2023, učinil tak poté, co byl rozhodnutím Policie ČR ze dne 12. 8. 2023 zajištěn za účelem správního vyhoštění, když byl téhož dne kontrolován hlídkou Policie ČR a bylo zjištěno, že nemá na území ČR oprávnění k pobytu. Při poskytnutí údajů ke své žádosti uvedl, že pokud by se vrátil do Uzbekistánu, byl by jeho život v nebezpečí. Nemá otce, matka je invalida a žalobce jí zajistil v Indii operaci srdce, vzal si kvůli tomu u jednoho člověka půjčku s vysokým úrokem, dostal se do potíží a nebyl schopen peníze vrátit. Splatil jen 5 000 dolarů a věřitel mu dal lhůtu na splacení zbytku dluhu 4 měsíce s tím, že pokud nevrátí peníze ve lhůtě, uříznou mu hlavu. Věřitel je členem významné mafie.
8. Uvedené skutečnosti zopakoval také v rámci pohovoru ke své žádosti a dále doplnil, že ČR si vybral proto, že předpokládal, že tady bude mít nejmenší problémy. V souvislosti se svými problémy se na policii neobrátil, na policii šla jeho sestra, té policie řekla, že nemůžou nic dělat, že věřitel je mafián
9. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, konkrétně se jedná o Informaci OAMP: Bezpečnostní a politická situace v Uzbekistánu ze dne 3. 3. 2023, dále Informace MZV ČR ze dne 9. 1. 2023 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do Uzbekistánu, Informace OAMP: Uzbekistán – Globální iniciativa proti mezinárodnímu zločinu 2023 ze dne 19. 12. 2023 a Informace OAMP: Uzbekistán – Zpráva Mediazona ze dne 6. 12. 2023 o zadržení zločineckého bosse S.A.
10. Z těchto zpráv vyplývá především, že politický systém v Uzbekistánu je hluboce autoritářský, politickému životu dominuje prezident, který ve svých rukou soustřeďuje výkonnou moc a udržuje kontrolu nad legislativní a soudní mocí. Uzbekistán je vnímán jako zkorumpovaný a nespolehlivý, demokratický proces není nezávislý a není chráněn před vlivem kriminálních živlů, Uzbekistán má malou transparentnost státní správy, veřejné prostředky jsou zneužívány ve prospěch osob blízkých vládnoucí elitě, krupce je všeobecně rozšířená a má vliv na každodenní život občanů. V souladu s politickým systémem je v Uzbekistánu velmi zkorumpovaný soudní systém a není nezávislý, soudci obvykle jednají ve shodě se státními žalobci a policií.
11. Nadále je rozbuje korupce v řadách pracovníků orgánů pověřených vynucováním dodržování zákonů v rámci celé linie velení. Policisté zadržují osoby na základě falešných obvinění ve snaze zastrašit informátory oznamující nekalé jednání a zabránit jim v odhalení korupce, tyto orgány jsou využívány k realizaci korupčních plánů pro oslabení politických a obchodních soupeřů. V zemi je běžným jevem policejní násilí.
12. Objevila se řada zpráv o nerespektování ustanovení v ústavě a právním systému o ochraně proti mučení a jinému krutému a nelidskému zacházení bezpečnostními složkami.
13. Ze správního spisu vyplývá, že žalovaný rozhodl dne 8. 3. 2024 napadeným rozhodnutím. Podstatným shledal, že žalobce nevyčerpal všechny možnosti, které mu jeho vlast před vyhrožováním soukromých osob nabízí. Podle žalovaného je sice pravdou, že sestra žalobce šla na policii, která jí sdělila, že nemůže nic dělat, ale samotný žalobce pomoc nehledal. Podle žalovaného existuje v Uzbekistánu klasická soustava orgánů činných v trestním řízení, ačkoliv se celý systém vyznačuje korupčním prostředím. Podle žalovaného prostředky

ochrany před trestnou činností soukromých osob v Uzbekistánu existují a je třeba je důsledně využít, což žalobce neučinil. Podle žalovaného, pakliže je žalobci vyhrožováno, nechť se obrátí na nejbližší policejní stanici a je v dané věci důsledný a pokud ani tak neuspěje, má možnost se obrátit na vyšší složky policie, státního zastupitelství nebo na soud. Podle žalovaného nelze najít nic, proč by měla být žalobci taková pomoc odepřena. Žalovaný proto dospěl k závěru, že nelze v daném případě hovořit o tom, že by původcem pronásledování mohla být také soukromá osoba ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu. Žalovaný nenalezl důvody pro udělení mezinárodní ochrany v žádné z jejich forem, přičemž ve vztahu k doplňkové ochraně nenalezl žádné skutečnosti, na základě kterých by mohla žalobci hrozit vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

14. Uvedené závěry nemohou optikou žalobních námitek obstát.
15. Podle § 2 odst. 6 věta druhá zákona o azylu původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.
16. Žalovaný se ve vztahu k možným závěrům ohledně soukromé osoby jako původci pronásledování vyjádřil na str. 3 napadeného rozhodnutí tak, že žalobce nevyčerpal všechny možnosti, které mu jeho vlast před vyhrožováním soukromých osob nabízí, přičemž podle žalovaného nelze najít nic, proč by měla být žalobci taková pomoc odepřena.
17. Je přitom zcela zjevné, že žalovaný ignoroval skutečnosti přímo vyplývající z podkladů, které sám shromáždil.
18. Jak soud uvedl výše, z žalovaným shromážděných podkladů vyplývá, že *Uzbekistán je hluboce autoritářský, politickému životu dominuje prezident, který ve svých rukou soustřeďuje výkonnou moc a udržuje kontrolu nad legislativní a soudní mocí. Uzbekistán je vnímán jako zkorumpovaný a nespolehlivý, demokratický proces není nezávislý a není chráněn před vlivem kriminálních živlů, Uzbekistán má malou transparentnost státní správy, veřejné prostředky jsou zneužívány ve prospěch osob blízkých vládnoucí elitě, krupce je všeobecně rozšířená a má vliv na každodenní život občanů. V souladu s politickým systémem je v Uzbekistánu velmi zkorumpovaný soudní systém a není nezávislý, soudci obvykle jednají ve shodě se státními žalobci a policií a dále, že policisté zadržují osoby na základě falešných obvinění ve snaze zastrašit informátory oznamující nekalé jednání a zabránit jim v odhalení korupce, tyto orgány jsou využívány k realizaci korupčních plánů pro oslabení politických a obchodních soupeřů. V zemi je běžným jevem policejní násilí.*
19. Z uvedených podkladů skutečně nelze učinit závěr, který prezentoval žalovaný, že „nelze najít nic, proč by měla být žalobci taková pomoc odepřena“. Naopak. Jestliže z podkladů vyplývá, že Uzbekistán je nedemokratická země s hlubokým autoritářským režimem, kdy prezident země má přímý vliv na fungování výkonné i soudní moci, kde dochází k policejnímu násilí a kde policejní složky zadržují osoby na základě falešných obvinění, pouze stěží lze usuzovat, že v takovémto systému vládní moci se lze účinně domáhat jakékoli ochrany před násilím či jeho vyhrožováním ze strany soukromých osob, které mají nadto být členy zločinecké mafie.
20. Krajský soud musí zdůraznit, že žalovaný, ač vyjádřil podiv nad tím, že v rámci řízení o vyhoštění žalobce vypovídal jinak než v řízení o udělení mezinárodní ochrany, nepochybnil

žalobcův azylový příběh (žalovaný sám uvedl, že je pravdou, že sestra žalobce šla na policii, sám žalobce se však na policii neobrátil). Bylo tudíž nutné, aby se žalovaný na podkladě jím zjištěných skutečností, které nemohou být pouze útržky vytrženými z kontextu informací, náležitě posoudil, zda v Uzbekistánu měl žalobce skutečně k dispozici účinné prostředky ochrany před pronásledováním či vážnou újmu; kdyby tak učinil, musel by nutně dospět k závěru, že takovéto prostředky žalobce k dispozici mít nemohl.

21. Uvedené závěry platí i ve vztahu k úvahám žalovaného o neexistenci hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a to zejména újmy spočívající v hrozbě mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, neboť z podkladů shromážděných žalovaným vyplývá, že se objevila řada zpráv o nerespektování ustanovení v ústavě a právním systému o ochraně proti mučení a jinému krutému a nelidskému zacházení bezpečnostními složkami. Byť uvedené skutečnosti jsou obecného charakteru, neznamená to, že by žalovaný mohl uvedené ignorovat; naopak měl se zabývat touto otázkou podrobněji a shromáždit další podklady, na základě kterých by teprve mohl k této otázce učinit relevantní závěry.
22. Oproti tomu, pokud se týče obecné námitky žalobce stran nedostatečné posouzení důvodů pro udělení humanitárního, lze odkázat na dlouhodobou a ustálenou judikaturu správních soudů. Již v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48 dovodil NSS, že „Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kritéria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem (zdůrazněno krajským soudem). Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95).“
23. V tomto směru krajský soud podrobil přezkumu napadené rozhodnutí a dospěl k závěru, že úvahy žalovaného, vyjádřené zejména na str. 4 napadeného rozhodnutí, zcela obstojí.

Závěr a náklady řízení

24. Na podkladě výše uvedených skutečností krajský soud napadené rozhodnutí zrušil podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. a věc vrátil věci žalovanému k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem krajského soudu. Bude na žalovaném, aby se opětovně zabýval žalobcovou žádostí a vyhodnotil možnosti účinného prostředku ochrany žalobce v zemi původu, jakož i hrozbu vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.
25. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce tvoří:

Náklady právního zastoupení advokátem

- odměna advokáta za zastupování v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při těchto úkonech právní služby:
 - 1) příprava a převzetí věci § 7, § 9 odst. 4 písm. d)
 - 2) sepis kasační stížnosti vyhl. č. 177/1996 Sb. 6200 Kč
ve znění do 31. 12. 2024
- paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč / úkon § 13 odst. 4
při shora uvedených úkonech právní pomoci vyhl. č. 177/1996 Sb. 600 Kč
ve znění do 31. 12. 2024

Celkem

6 800 Kč

Soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to podle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 30. dubna 2025

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce